

Nr 92.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården; given Drottningholms slott den 17 februari 1950.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,

enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Eije Mossberg.

F ö r s l a g

till

Förordning**om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården.**

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Där barn anmälts till regelbundet deltagande i folktandvård, som landsting eller stad utanför landsting anordnat med bidrag av statsmedel, åligger det den kommun, inom vilken barnet är kyrkoskrivet, att till landstinget eller staden erlægga den årliga behandlingsavgift, som, enligt vad därom är särskilt stadgat, skall utgå för barnet.

2 §.

Jämväl i annan ordning än i 1 § sägs äger kommun bidra till bestridande av kostnader för folktandvård åt inom kommunen kyrkoskrivna svenska medborgare.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1951, då förordningen den 3 juni 1938 (nr 360) om lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader m. m. upphör att gälla.

---

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 17
februari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON,
STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler
chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg, fråga om *kommuns
bidrag till kostnaderna för folktandvården* samt anför.

Förut denna dag har Kungl. Maj:t beslutat till riksdagen avlåta pro-
position (nr 84) angående ändringar i folktandvårdens organisation m. m.
Till grund för de förslag, som framlagts i nämnda proposition, har legat
ett av särskilda, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 april 1946
utsedda sakkunniga (*1946 års folktandvårdssakkunniga*) den 3 december
1948 avgivet betänkande med förslag angående folktandvårdens organisa-
tion m. m. (SOU 1948: 53) jämte däröver avgivna yttranden.

I nämnda proposition uppdragas riktlinjer för folktandvårdens fortsatta
utbyggnad och organisation och framföras olika förslag, som innebära av-
vikelse från vad som nu gäller på detta område. Till det vid propositionen
fogade statsrådsprotokollet uttalade jag, att i anledning av vissa av de
framlagda förslagen den nu gällande förordningen den 3 juni 1938 (nr 360)
om lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader
m. m. borde ersättas med en ny författning.

Jag vill nu närmare redogöra för hithörande spörsmål.

Enligt kungörelsen den 3 juni 1938 angående statsbidrag till folktand-
vård skall barn, som anmälts till regelbundet deltagande i folktandvård,
äga åtnjuta tandbehandling mot viss angiven årsavgift. I 1 § första stycket
tidigare nämnda förordning stadgas, att där barn anmälts till regelbundet
deltagande i folktandvård, som landsting anordnat med bidrag av stats-
medel, åligger det barnets kyrkoskrivningskommun att till landstinget er-
lägga den årliga behandlingsavgift, som sålunda skall utgå för barnet. I
samma paragrafs andra stycke föreskrives, att om barnet varken är obe-
medlat eller mindre bemedlat kommunen äger uttaga avgiften av veder-
börande målsman. Tillika förordnas, att avgiftsbelopp, för vilket kommu-
nen ej äger uttaga ersättning, icke skall vara att anse såsom fattigvård.

Av dessa bestämmelser synes föreskriften om kommuns skyldighet att erlägga behandlingsavgift kunna bibehållas i huvudsak oförändrad. Vad däremot angår den rätt kommun enligt 1 § andra stycket 1938 års förordning har att i vissa fall uttaga avgifter av barnets målsman, så har i propositionen nr 84 på min hemställan föreslagits, att denna befogenhet skall bortfalla. Bestämmelserna i 1 § andra stycket 1938 års förordning böra därför utgå.

Enligt 2 § 1 mom. i nämnda förordning äger kommun, som anvisat till fattigvård ej hänförliga medel för bestridande av avgifter för folktandvård åt obemedlade och mindre bemedlade vuxna, erhålla statsbidrag till kostnaderna i sådant hänseende enligt vissa i denna och i 4 § närmare angivna grunder.

Angående tandvård åt obemedlade och mindre bemedlade samt det därmed förbundna statsbidraget anförde jag till det vid propositionen nr 84 fogade statsrådsprotokollet.

Folktandvården har i avsevärt mindre omfattning än man från början räknade med begagnats av obemedlade och mindre bemedlade vuxna personer. De sakkunniga ha upplyst, att statsbidrag för obemedlades och mindre bemedlades tandvård under budgetåret 1945/46 utgått till 53 landskommuner och 15 städer med sammanlagt 17 306 kronor. Under budgetåren 1947/48 och 1948/49 uppgingo statsbidragen till 32 287 resp. 31 567 kronor. I remissyttrande över betänkandet har svenska landskommunernas förbund framhållit, att — även med de gynnsammare bidragsgrunder, som de sakkunniga föreslå — ifrågavarande statsbidrag skulle ur kommunalekonomiska synpunkter sakna betydelse. Ansöknings- och prövningsförfarandet skulle också åsamka ett arbete, som knappast stode i proportion till bidragsbeloppens storlek. Förbundet har därför ansett statsbidraget överflödigt. Jag anser det för min del önskvärt, att de obemedlade och mindre bemedlade skola kunna utnyttja de möjligheter, som folktandvårdsorganisationen erbjuder, enär deras tandvård eljest i stor utsträckning torde bli försummad. Med hänsyn till vad landskommunernas förbund anfört, finner jag dock det särskilda statsbidraget till kommunerna böra slopas. Samtidigt vill jag emellertid uttala, att det är angeläget, att kommunerna även i fortsättningen anslå medel för ändamålet och att medlen icke hänföras till fattigvård.

Förslaget att statsbidraget skall slopas föranleder, att förordningens 2 och 4 §§ böra upphävas.

Då kommunerna — bortsett från städer utanför landsting — nu således icke längre avses skola åtnjuta något som helst statsbidrag för folktandvård, kan tveksamhet uppstå om kommunernas kompetens att anslå medel till bestridande av kostnader, som sammanhännga med folktandvården, i varje fall om bidragsgivningen ej sker efter generella normer. Jag har såsom nyss refererats uttalat ett önskemål att medel till lindring i de obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader även i fortsättningen anslås av kommunerna. Jämväl i andra hänseenden kan kommun tänkas bidra till kostnader för folktandvården, t. ex. för skolbarnens resor till och

från poliklinikerna. För att undanröja allt tvivel om kommunernas befogenheter i dessa hänseenden torde därför i förordningen böra fastslås, att kommun äger bidra till bestridande av kostnader för folktandvård åt inom kommunen kyrkoskrivna svenska medborgare jämväl på annat sätt än genom att erlægga behandlingsavgifter för barn. Härigenom skulle kommun få rätt att anslå medel till folktandvård efter individuell prövning, utan att bidraget anses som fattigvård.

Av det anförda framgår, att 1938 års förordning enligt min mening bör ersättas med en författning av delvis nytt innehåll, som reglerar frågan om kommunernas bidrag till kostnaderna för folktandvården. I enlighet härmed har inom inrikesdepartementet upprättats förslag till förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården, upptagande två paragrafer.

I 1 § har införts den förut omnämnda bestämmelsen, som i huvudsak motsvarar 1 § första stycket 1938 års förordning. En redaktionell jämkning har dock vidtagits. Den nu gällande förordningen innehåller i 3 § ett stadgande av innebörd, att stad, som icke deltagar i landsting, skall med avseende på bestämmelserna i förordningen vara jämställd med landsting. Detta stadgande är i vad avser 1 § av betydelse huvudsakligen i det fall, att ett barn går i skola i sådan stad men är kyrkoskrivet i annan kommun; kyrkoskrivningskommunen skall i sådant fall erlægga avgiften till staden. I departementsförslaget har 3 § uteslutits. I stället ha bestämmelser av samma innebörd inarbetats i 1 §.

Den föreslagna förordningens 2 § innehåller den förut behandlade kompetensregeln.

Förordningen synes böra träda i kraft samtidigt med de i propositionen nr 84 förordade ändringarna i folktandvårdens organisation, d. v. s. den 1 januari 1951.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att förut omnämnda inom inrikesdepartementet upprättade förslag till *förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:ts Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ralph Sterner.